

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

2 říjen
2004–5
67. ročník

**Edvard Reich
(1885–1943)**

Začínal jako učitel na rolnické, později hospodářské škole v Olomouci, působil jako docent na Vysoké škole zemědělské v Brně, pracoval na ministerstvu zemědělství, byl odborný spisovatel a jeden ze zakladatelů České akademie věd.

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

OBSAH

(English summary see page no. 23)

Setskání v Agroinstitútu.....	2
Celoživotní učení a rozvoj lidských zdrojů.....	3
Sprievodca vidieckeho turizmu a agroturizmu	4
Stačilo len chcieť	5
Natura 2000.....	6
Uzávěrka pro granty	7
Ještě k rožnovskému semináři o výuce ekologického zemědělství.....	8
Ekologické zemědělství do praxe.....	9
Bioakademie.....	11
Účasť Agroinštitútu Nitra	12
Europanostra.....	13
Informační centrum Evropské unie	13
Bulharskí študenti	14
Soutěž ekologů v Kadani	15
Škola pro udržitelný život	15
Centra odborného vzdelávání	16
Finále Jízdy zručnosti žáků	16
Pohľadnica z Kravian nad Dunajom	17
Levočská škola jubuluje	18
Z historie učňovského školství.....	19
Ignác Lorenz	20
140 let od první zákonné normy zemědělského školství u nás.....	21
Content.....	23

SETKÁNÍ V AGROINŠTITÚTU

Dne 19. a 20. srpna se uskutečnilo setkání pracovníků Ústavu zemědělských a potravinářských informací Praha s kolegy z Agroinštitútu Nitra.

Jednání bylo zaměřeno na hodnocení dosavadní spolupráce a na vymezení úkolů, které budou nadále pokračovat. Dalším cílem setkání bylo naplánování nových společných akcí – především zapojení se do Programu V4 (programy financované z fondu Viszegrad 4) a do Programu Leonardo.

Členové delegace ÚZPI byli: ředitel ústavu PhDr. Jan Rydlo, ředitel Odboru vzdělávání a poradenství Ing. Martin Mistr, zástupce ředitele odboru Ing. Josef Kaše a vedoucí Koordinačního centra pro poradenství Ing. Josef Kořínek. Hostitele zastupoval ředitel Agroinštitútu Ing. Kamil Slíž, vedoucí Odboru vzdělávání a poradenství farmářů v rámci EU Ing. Judita Šafáriková a její spolupracovnice Mgr. Ildikó Pongóová.

V rámci této návštěvy se uskutečnilo i setkání pracovníků ÚZPI s ředitelkou budapeštské kanceláře FAO doc. Ing.

Od leva: Ing. Josef Kaše, Ing. Kamil Slíž, Ing. Martin Mistr, PhDr. Jan Rydlo

Máriou Kadlečíkovou, na kterém se projednaly možnosti vzájemné spolupráce mezi FAO a UZPI.

Setkání na Zemi živitelce – informace na str. 16

Opočenské učiliště se zapojuje do ekologických programů – čtěte na str. 15

Účast Agroinštitútu Nitra na medzinárodnom poľnohospodárskom a potravinárskom veľtrhu Agrokomplex 2004
– podrobný článok na str. 12

Expozíciu Agroinštitútu navštívil minister pôdohospodárstva SR Zsolt Simon (uprostred) v doprovide akadmika J. Plesníka (vpravo) a profesora Š. Mihinu.

CELOŽIVOTNÍ UČENÍ A ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ

Oba výše uvedené pojmy se dostávají do centra pozornosti nejen vládních prohlášení, ale i mezinárodních organizací Evropskou unií nevyjímaje. V dnešní době je téměř nepravděpodobné, že by v nějakém dokumentu, který se věnuje problematice vzdělávání, rozvoji lidských zdrojů či strategického směřování společnosti jako celku, chyběl pojem celoživotní učení či celoživotní vzdělávání. Platí to jak pro vyspělé, tak pro rozvojové či transformující se ekonomiky.

Technologický rozvoj

Důvod je prostý. Technologický rozvoj v mnoha oblastech lidské činnosti jde v posledních letech velmi rychle dopředu, a to kromě jiného zásluhou mohutného rozvoje informačních a komunikačních technologií. Nové nástroje a přístroje, nové postupy a výrazné změny v systémech řízení kladou zvýšené nároky na každého jednotlivce, který už nevystačí s tím, co si přinesl ze školních lavic. Není tedy vůbec náhodou, že se v tomto století požaduje stále důrazněji nutnost celoživotního učení. Platí to pro absolventy všech stupňů vzdělávání od absolventů učilišť přes střední školy až po školy vysoké. Všichni by si měli uvědomit, že výuční list, maturitní vysvědčení či vysokoškolský diplom už nestačí.

Perspektivní kvalifikace

Důležité a obtížné pro další profesní život je odhadnout, která odvětví, obory a typy vzdělávání jsou v rámci rozšiřujícího se evropského trhu práce perspektivní. Jaké kvalifikace budou potřeba, jak dále je třeba se vzdělávat a na sobě pracovat pro úspěšné uplatnění na trhu práce. Jistě lze prognosticky určovat, které profese jsou do budoucna perspektivnější, protože vývoj se rychle mění. Vedle profesí, které mizí, se objevují naprosto nové – zejména v souvislosti s rozvojem informačních technologií, vědy a výzkumu. Zhruba lze říci, že v celé Evropě dostává zelenou trend vyšší vzdělávání a kvalifikace. Kvalitní a vyšší vzdělávání je výhodou pro ty, kdo nechtějí skončit na úřadech práce. I podle mezinárodních průzkumů chybějí v Evropě kvalifikovaní pracovníci v odvětvích a zaměstnáních, kde je požadována vyšší úroveň odborného vzdělávání. Z tohoto hlediska mají tedy více možností najít si práci v příštích letech ti, kdo mají vyšší a vysokoškolské vzdělání, popřípadě ti, kdo mohou prokázat vedle praxe také další odborné studium.

Není tedy náhodou, že se v současnosti stále tak zdůrazňuje nutnost celoživotního vzdělávání.

Stálé přijímání nových poznatků

Podle mnohých odborníků bude jedním ze zásadních znaků nové společnosti to, že lidé v nejrozličnějších oborech budou nuceni přijímat nové poznatky a vzdělávat se téměř neustále. Jinak nebudou schopni vyrovnávat se se změnou prostředí kolem sebe. Stejně tak budou muset mnohem častěji měnit svá zaměstnání a dokonce i povolání, protože se předpokládá, že mnohé tradiční obory v některých geografických oblastech zaniknou a budou nahrazeny obory zcela novými, založenými na odlišných principech. Bez dalšího učení se lidé stanou pro společnost „nepoužitelnými“, jen obtížně budou shánět nějakou práci.

Postoj Evropské komise

Problematika celoživotního vzdělávání není námětem pouze pro jednotlivé státy, ale také například pro Evropskou unií. Evropská komise vyjadřuje svůj postoj především v memorandu o celoživotním vzdělávání z listopadu 2000. Podle komise se Evropa ubírá směrem ke společnosti a ekonomice založené na znalostech. Více než kdykoliv v minulosti je přístup k novým informacím a znalostem základním klíčem k posílení evropské konkurenceschopnosti a ke zvýšení zaměstnanosti a adaptability pracovní síly.

Dále memorandum tvrdí, že obyvatelé dnešní Evropy žijí ve složitém měnícím se sociálním a politickém světě. Jedinci chtějí více než kdykoliv předtím plánovat své vlastní životy. Současně se od nich očekává, že se budou aktivně zapojovat do života společnosti a musí se naučit žít a pozitivně přijímat kulturní, etnické a jazykové odlišnosti. Vzdělávání je ve svém nejširším významu základním prostředkem, jak poznat a vyrovnat se se všemi těmito výzvami.

Národní strategie

Diskuse o celoživotním učení se v posledních letech soustřeďuje na dva hlavní body. Za prvé je to problém umožnit přístup k poskytovanému vzdělávání v co nejširším rozsahu. Druhým problémem je, jak uspokojit poptávku zájemců, kteří mají rozdílné předpoklady a vzdělanostní základy.

Téměř všechny evropské státy, zapojené do takzvaného boloňského procesu, jsou si vědomy významu celoživotního vzdělávání a mimo jiné usilují, aby vzdělávací systémy na terciární úrovni byly co nejvíce transparentní a vzájemně porovnatelné. Některé evropské země již mají vypracované národní strategie celoživotního vzdělávání (Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Island, Irsko, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Slovensko), jiné na národní strategii pracují.

Motivace starší generace i absolventů

Velkou výzvou zůstává, jakým způsobem motivovat především starší generace, aby myšlenky celoživotního vzdě-

lávání přijaly za své. Měl by tomu napomáhat výchovně vzdělávací systém uplatňovaný v jednotlivých zemích a tedy i u nás. V rámci evropských zemí na tom s úrovní vzdělávání a kvalifikace nejsme špatně a jistě se můžeme v tomto ohledu s Evropou srovnávat. Nedostatkem však je, že značná část absolventů našeho školského systému je s dosaženým vzděláním spokojena a často od nich slyšíme názor, že se ve škole vše potřebné naučili, tak proč další vzdělávání. Měli by si však uvědomit, že s takovým přístupem to daleko nedotáhnou. Zde mají nezastupitelnou úlohu střední i vysoké školy, které by měly svoje absolventy přesvědčovat o tom, že vzdělávání nekončí maturitním večírkem nebo promocí.

KU

SPRIEVODCA VIDIECKEHO TURIZMU A AGROTURIZMU

**Realizácia vzdelávacích aktivít v Agroinštitúte Nitra
spolufinancovaných z programu SAPARD**

V dňoch 7. júna až 25. júna 2004 Agroinštitút v Nitre zorganizoval pre vidiecke obyvateľstvo akreditovaný rekvalifikačný kurz: „Sprievodca vidieckeho turizmu a agroturizmu“ spolufinancovaný z prostriedkov Sapard. O kurz prejavilo záujem 22 žien z 9 obcí v okrese Levice.

Tomu predchádzalo spoločné stretnutie starostu obce Žemberovce Ing. Jána Kvanku, garantky školenia Ing. Heleny Mičkovéj, PhD. a Doroty Póchovej z obce Žemberovce, tajomníčky zastupiteľstva a jednej zo záujemkyň o kurz. Na pracovnom stretnutí sa prejednali možnosti uskutočnenia kurzu priamo v obci. Agroinštitút v Nitre požiadavkám účastníčok vyhovel a na prekvapenie všetkých kurz zorganizovaný priamo na vidieku zožal úspech.

Domáci aj zahraničný cestovný ruch na Slovensku sa od dávna sústreďoval najmä do centra Bratislavy, do Vysokých a Nízkych Tatier a významnejších kúpeľných miest. Na Slovensku disponujeme množstvom atraktívnych a pre cestovný ruch zaujímavých lokalít s prírodnými krásami a bohatou históriou, napriek tomu ekonomicky stagnujúcich, s nevyužitým ľudským potenciálom. Ak má odvetvie cestovného ruchu na Slovensku napredovať aj v týchto, poväčšine upadajúcich regiónoch, je potrebné venovať pozornosť výchove ľudí, žijúcich v daných oblastiach, pre zachovanie ich kultúrno-historického povedomia a národného dedičstva. Z uvedeného vychádza aj zámer projektu – vychovať z radov dobrovoľníkov vidieckych turistických sprievodcov, zanietenejších a ochotných presadzovať históriu, spoznávanie prírodných krás a tradícií svojej obce a regiónu, ktorí by sa vyznačovali dobrými organizačnými schopnosťami, kultivovaným vystupovaním a zodpovednosťou v úlohe miestneho sprievodcu pre potenciálnych domácich a zahraničných návštevníkov.

Cieľom rekvalifikačného kurzu „Sprievodca vidieckeho turizmu a agroturizmu“ je sprostredkovať účastníkom komplex poznatkov a skúseností z oblasti vidieckeho cestovného ruchu. Vzhľadom na špecifickú oblasť v zmysle názvu projektu absolventi sú v rámci prednášok orientovaní na históriu, národné tradície, kultúru, prírodné krásy a danosti vidieckych regiónov Slovenska, možnosti a predpoklady rozvíjať vidiecku turistiku a agroturistiku aj v našich podmienkach. Zároveň by účastníci mali ovládať aj základy metodiky práce sprievodcu a techniku poskytovania služieb cestovného ruchu.

Rozsah kurzu je 128 hodín, pozostáva z teoretickej a praktickej prípravy. V rámci teoretickej prípravy sú zaradené tematické okruhy: základy cestovného ruchu, miesto vidieckeho turizmu a agroturizmu v rozvoji cestovného ruchu, metodika činnosti sprievodcu vidieckeho turizmu a agroturizmu, technika služieb cestovného ruchu, historické a kultúrno-spoločenské aspekty rozvoja turizmu, základy geografie.

Praktická príprava zahŕňa stáž vo vybraných cestovných kanceláriách, v turistických informačných strediskách a exkurziu. Rekvalifikačný kurz končí vypracovaním vzorového programu zájazdu (itineráru) a záverečnou skúškou pred odbornou komisiou. Absolvent po ukončení štúdia obdrží certifikát akreditovaný Ministerstvom školstva SR. Môže sa uplatniť ako regionálny turistický sprievodca vo vidieckych turistických oblastiach s možnosťou hlavného alebo vedľajšieho zamestnania a doplnkového príjmu.

Kurz, zorganizovaný v júni tohoto roku v Žemberovciach za finančnej podpory programu SAPARD, úspešne ukončilo 20 účastníčok z celkového počtu 22 prihlásených. O kurz prejavili záujem najmä vidiecke ženy z obcí Bátovce, Devičany, Jabloňovce, Krškany, Pečenice, Pukanec, Nová Dedina, a Žemberovce, ktoré majú záujem sa vo vlastnej obci viac angažovať pre rozvoj turizmu. Ako vo svojich záverečných vyhodnocovacích formulároch uvádzali, ich obce spadajú do krásneho prostredia Tekova a Hontu, a napriek tomu sa im zdá ich kraj akoby „zaspatý“. Zorganizovanie kurzu uvítali, získali veľa cenných informácií bez toho, že by platili školné a museli na prednášky dochádzať.

Pri hľadaní literatúry a informácií pre svoje záverečné práce boli samy prekvapené, koľko cenných a dosiaľ málo

publikovaných vedomostí o svojej obci sa dozvedeli. Tieto využili na spracovanie vlastného vzorového programu pre potenciálnych návštevníkov obce a jej blízkeho okolia. Aj pre členov hodnotiacej komisie boli veľmi zaujímavé navrhnuté výlety so svojimi atrakciami napr. pešia túra do Horšianskej doliny (CHKO), obhliadka Pukanca a tradičnej remeselníckej dielne – Hrnčiarsky dom, návšteva poľovníckeho kaštieľa Žuhráčka v Devičanoch, návšteva kamenného obydlia v Brhlovciach, pešia túra na Tlstý vrch – Čriepeš, možnosť kúpania sa vo vodnej nádrži Lipovina, návšteva agrofarmy v Pečeniciach. To sú len malé fragmenty zo širokej škály atraktívnych výletov do blízkeho okolia, ktoré účastníčky v rámci kurzu pripravili pre návštevníkov krásneho regiónu Hont-Tekov.

Na záverečných pohovoroch bolo zjavné, že odprednášané témy v rámci kurzu vzbudili u poslucháčok záujem o dianie vo svojej obci, čo úprimne vyjadrili na spoločenskom posedení pri degustácii domácich značkových vín v preslávenej vínnej pivnici v Žemberovciach, do ktorej nás spolu so starostami príslušných obcí pozvalo vedenie PD Žemberovce, za čo im touto cestou srdečne ďakujeme. Čo dodať na záver? S vydarenou akciou sme spokojní.

Ing. Helena Mičková, PhD.
Agroinštitút Nitra

STAČILO LEN CHCIEŤ

Ber – keď ti dajú, daj – keď máš, aj teba bolí, keď ty nemáš.

Tak teda berme, pokiaľ máme odkiaľ. Finančné prostriedky z predstupových fondov programu SAPARD určených na vzdelávanie všetkých tých, ktorým záleží na životnom prostredí v akom žijú, chcú sa podieľať na skvalitňovaní života na vidieku, podnikáť vo vidieckom turizme a agroturizme atď...

Odrazový mostík pre jednotlivcov, ale i mestá a obce, pripravil Agroinštitút Nitra, ktorý je vzdelávacím centrom Ministerstva pôdohospodárstva SR. Zabezpečuje a zároveň pozýva na vzdelávacie aktivity. Ich cieľom je sprostredkovať účastníkom vzdelávacích kurzov komplex poznatkov a skúseností nevyhnutných pre výkon práce v spomenutých aktivitách. Záleží iba na nás, či ponúknuté financie využijeme. Z týchto peňazí sa v našej obci uskutočnil rekvalifikačný kurz „Sprievodca vidieckeho turizmu a agroturizmu“, ktorý záverečnými skúškami ukon-

čilo 20 účastníčok z obcí: Bátovce, Devičany, Jabloňovce, Krškany, Pečenice, Pukanec, Nová Dedina, Zámotov (okr. Prešov) a Žemberovce. Teraz je už len na nás, ako získaný certifikát využijeme.

Na moju otázku: „Ste prekvapené, že Agroinštitút Nitra organizuje kurz na vidieku, a prečo ste sa ho zúčastnili?“ odpovedali takto:

Marienka (27 r.): „Som veľmi milo prekvapená, nečakala som nič podobné v tomto našom „zaspatom“ kraji, ktorý sa mi po absolvovaní kurzu nezdá až taký zaspatý. Kurz ma nestál ani korunu, pričom som získala množstvo informácií. K tejto problematike – turistike, horám, prírode mám blízko, študovala som na Prírodovednej fakulte UK v Bratislave odbor geografia. Tento kurz berieme ako dobré znamenie.“

Evka (47 r.): „Som prekvapená, že sa dá kurz zorganizovať mimo Nitry, aspoň nemusím cestovať. Obec ma na kurz vyslala v rámci verejno-prospešných prác pre nezamestnaných.“

Erika (32 r.): „Konečne sa aj na vidieku niečo deje. Vidím tu možnosti pre seba v rámci vytvorenia pracovného miesta.“

Pracujem v občianskom združení TERRA BANIEWZ a tento kurz sa mi hodí.“

Lubica (40 r.): „Je to dobrá myšlienka robiť niečo aj na vidieku. Osobne by som sa chcela venovať sprievodcovstvu“.

Dorota Póčová
mesačník Žemberovské echo

NATURA 2000

soustava chráněných území evropského významu v České republice

Česko se svým vstupem do Evropské unie přihlásilo k mnoha ušlechtilým evropským myšlenkám. Jednou z nich je přijetí závazku vyhlásit soustavu Natura 2000 – soustavu chráněných území evropského významu. Dnem vstupu měl být již předložen návrh ptačích lokalit, dosud se tak nestalo. Podle posledních informací měl návrh v polovině září projít mezirezortním jednáním. Potřebná novela zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny, byla schválena na poslední chvíli 8. 4. 2004 těsně před vstupem do EU jako zákon č. 218/2004 Sb.

Faktem je, že nejsme jediní, kdo má s vyhlášením potíže. S různými typy problémů se potýkají téměř všechny členské země. Z nově připojených zemí zatím pouze dvě soustavu vyhlásily (Slovensko a Slovinsko). Potíže zejména vycházejí z povinnosti sladit národní legislativu s právními předpisy Evropské unie (směrnice č. 79/409/EHS a č. 92/43/EHS). Podle vyjádření Evropské komise je právě naplnění této oblasti práva na ochranu životního prostředí jednou z nejobtížnějších. To potvrzují i případy zemí, jež byly z různých důvodů odsouzeny k vysokým pokutám (od € 15 000–100 000/den) u Evropského soudního dvoru. Mezi odsouzené patří například Nizozemsko, Velká Británie, Francie, Itálie a Španělsko. Příklad Rakouska byl v lednu letošního roku předán Evropskému soudnímu dvoru po opakovaných varováních. Všeobecně se kritika soustředila na nedostatečný počet vyhlášených lokalit, jejich nevyrovnané rozmístění a ustupování hospodářským zájmům a rozvojovým programům jednotlivých regionů.

Co je vlastně Natura 2000, proč se vytváří a z čeho se skládá?

Členské státy Evropské unie se v roce 2000 rozhodly na summitu v Göteborgu do r. 2010 vybudovat soustavu chráněných území evropského významu – Natura 2000 – jako jeden z nástrojů pro uchování biologické rozmanitosti.

Stát	% SPA z celkové rozlohy
Slovensko	25,2
Nizozemsko	24,1
Slovinsko	24,0
Dánsko	22,3
Španělsko	15,5
Rakousko	14,7
Belgie	14,1
Řecko	10,4
Portugalsko	9,4
Irsko	3,2
Francie	2,1
<i>Estonsko*</i>	<i>13,9</i>
<i>Maďarsko*</i>	<i>14</i>
<i>Česko*</i>	<i>8,9</i>
Průměr původní 15	8,6

* dosud nevyhlášeno

Úkol, vytvořit soustavu, vyplývá ze dvou směrnic: Směrnice 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků a směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Na základě těchto dvou směrnic se Natura 2000 po vyhlášení skládá ze dvou typů chráněných území: SPA a SAC. Zkratka SPA (Special Protection Areas) má český termín ptačí lokality. SAC (Special Area of Conservation) je území zvláštní ochrany mimořádné svou celkovou hodnotou: typem stanoviště a druhovým obsazením. Území SAC se dělí podle typu stanoviště tzv. „habitat types“ na prioritní a neprioritní. Prioritní jsou např. horská rašeliniště-vrchoviště. Celkový počet typů stanovišť, jež Natura 2000 chrání, je 253. Z nich se v Česku vyskytuje 58. Celkové počty druhů rostlin, živočichů a ptáků chráněných v celé EU a v Česku jsou uvedeny v následující tabulce spolu s příklady.

Předmět ochrany	EU	ČR	Příklady v ČR
Přírodní stanoviště	253	58	suťové lesy, podhorské smilkové trávníky...
Živočichové (bez ptáků)	200	55	kuňka žlutobřichá, střevlík hrboletý, vlk obecný...
Ptáci	181	65	kulišek nejmenší, ledňáček říční, včelojed lesní...
Rostliny	434	16	střevíčník pantoflíček, šikoušek zelený...

Pro úplnost je ještě nutno dodat, že ptačí lokality (SPA) vybírá ČR sama podle vlastního uvážení a poté je nahlásí Evropské komisi. Na rozdíl od toho území zvláštní ochrany schvaluje sama Evropská komise na základě navrženého národního seznamu (pSCI – proposed Site of Community Importance) a Česká republika je potom vyhlásí. Seznam území schválený Evropskou komisí je označován jako SCI. Po vyhlášení je zkratka označující tyto lokality SAC.

Kolik lokalit navrhujeme v České republice? Je to mnoho nebo naopak málo?

I přesto, že se na našem území vyskytuje 65 dotčených druhů ptáků, ČR se rozhodla chránit pouze 41 z nich a 6 druhů ptáků stěhovavých. Protože jsme ale povinni chránit všechny vyskytující se druhy uvedené v příloze I směrnice o ptácích, druhy s populacemi nad 3000 párů se budou chránit v rámci území ještě s minimálně jedním druhem přílohy I. Toto se v Česku týká například datla černého, žluny šedé aj. Celkem je navrhováno 41 ptačích lokalit na 8,9 % rozlohy ČR. Nicméně přes 60 % této rozlohy je dnes již územně chráněno. Nově tedy přibývá pouze přibližně 3,44 % z celkové plochy ČR.

V národním seznamu pSCI je nyní 883 lokalit: 110 lokalit cévnatých rostlin, 11 mechorostů, 515 živočichů, 121 habitatů neboli přírodních komplexů a 126 sloučených lokalit. Celková rozloha těchto lokalit nepřesahuje 9,6 % a z nich již nyní většina leží v chráněných územích.

Když sečteme SPA a pSCI je to 18,5 % rozlohy ČR. V médiích se toto číslo sice objevuje, nicméně bez doplňujících informací. Např. kolik z nich se překrývá s existujícími chráněnými územími a kolik je skutečně „nových“. Vzhledem ke zkušenostem s ostatními členskými státy není přesně stanoveno, kde je optimum...

Co Natura 2000 přinese a čím nás naopak omezí?

Velice diskutované téma je vliv soustavy na hospodaření ve vyhlášených oblastech. Příkladem je hospodaření v lesích, neboť přibližně 50% navržených SPA je tvořena lesy, a právě hospodářská činnost výrazně ovlivňuje jejich podobu. Proto se pro tento účel připravuje zvláštní metodika. Dále se hovoří o dalším vyklíňování venkova v důsledku

úbytku pracovních míst, o omezení cestovního ruchu atd. Obavy mají i zemědělci. Případná omezení v hospodaření by však měla být kompenzována státem prostřednictvím fondů EU. Jednak v případě omezení hospodaření (např. posunutí termínu seči luk) a jednak v případě, že vznikne požadavek na činnost, která bude nad rámec (např. vytvoření oplocenky proti zvěři pro ochranu zmlazení v lesích).

Přínosy, jako uchování biologické rozmanitosti, ochrana ohrožených druhů rostlin, živočichů a stanovišť, začlenění cenných přírodních lokalit v České republice do celoevropského přírodního dědictví, jsou nesporné. K sociálním a ekonomickým přínosům patří vznik nových pracovních příležitostí typu správci území, osvětoví pracovníci, pracovníci provádějící řízenou péči. Zkušenosti z EU také ukazují na zvýšený zájem o ekoturistiku. Pro zemědělce se pak nabízí možnost získat finance z programů na podporu hospodaření šetrného k životnímu prostředí (agroenvironmentální programy). Věřme tedy, že vyhlášení soustavy Natura 2000 nebude znamenat uzavření lokalit a zastavení rozvoje, ale naopak zvýšení kvality našeho života.

Ing. Jana Hlubučková
IREAS, Institut pro strukturální politiku

UZÁVĚRKA PRO GRANTY

Organizace, zabývající se odborným vzděláváním mladých lidí a dospělých (včetně podniků), mohou žádat o grant z evropského programu Leonardo da Vinci na podporu vzdělávacích aktivit.

Podle výzvy Evropské komise k předkládání návrhů projektů na období 2005–2006 lze podávat předběžné návrhy projektů mobility do **11. 2. 2005**. Úplný text Výzvy a veškeré informace najdete na www.nvf.cz/leonardo – Národní vzdělávací fond, Národní agentura programu Leonardo da Vinci.

JEŠTĚ K ROŽNOVSKÉMU SEMINÁŘI O VÝUCE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Seminář se konal ve 10. – 12. června na Střední zemědělské škole v Rožnově pod Radhoštěm a pořádal ho Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO, RC Moravská brána.

Byla to úspěšná mezinárodní vzdělávací akce, jejíž účastníci se po společných přednáškách rozdělili do dvou pracovních skupin.

- První skupina se zabývala možnostmi využití nechemické regulace plevelů a biologické ochrany rostlin za účelem snížení používání pesticidů. Tuto pracovní skupinu vedla Susanne Smolka z organizace PAN Germany a jedním ze závěrů byla dohoda se svazem PRO-BIO uspořádat v rámci Bioakademie 2005 jednu konferenci s názvem „Nechemická ochrana rostlin“.
- Účastníci druhé skupiny (pod vedením Jiřího Urbana ze svazu PRO-BIO) diskutovali možnosti výuky ekologického zemědělství na zemědělských školách a univerzitách v ČR.

Výsledky workshopu o výuce ekologického zemědělství (EZ) na školách

Účastníci workshopu úvodem konstatovali, že nová česká učebnice EZ je dobrým předpokladem pro zahájení regulační výuky ekologického zemědělství na školách a univerzitách v ČR formou samostatného předmětu, resp. studijního oboru.

Výuka EZ na univerzitách

Ani na jedné z našich tří zemědělských univerzit se EZ nevyučuje dostatečně. Nejlepší by bylo, aby se jedna z univerzit na EZ více zaměřila (např. samostatný studijní obor) na který by přešli o specializovaní pedagogové. To je kromě nezájmu vedení zemědělských VŠ v ČR právě největší problém: není dostatek docentů a profesorů, kteří by garantovali samostatný obor EZ na některé z našich univerzit. Účastníci semináře se shodli, že by se výukou EZ na univerzitách měla podrobněji zabývat pracovní skupiny „Vzdělávání a výzkum“ pod vedením Ing. Rozsypala, která prosazuje realizaci vládou schváleného Akčního plánu rozvoje EZ v ČR. Dále bylo konstatováno, že není dostatek témat a pracovišť pro bakalářské, diplomové a doktorandské práce a že zemědělské univerzity neprovádějí relevantní výzkum EZ.

Zajímavou informaci sdělili zástupci ČZU Praha-Suchbát – by bylo reálné otevřít zde specializované studium EZ (ale pouze v anglickém jazyce).

Výuka EZ na středních zemědělských školách a učilištích

Specializovaná škola na EZ pro celou ČR?

Nejprve proběhla diskuse o možnosti zřízení specializované školy na EZ, resp. přestavby některé ze stávajících zemědělských škol na EZ. V přednáškové části (před workshopem) byly představeny specializované školy: v rakouském Schlöglu (navázána spolupráce se SZeŠ Rožnov) a dánská dvouletá pomaturitní škola „Organic Farmer“ s praktickou výukou EZ v angličtině. Tuto školu od srpna letošního roku navštěvují již první studenti z ČR (absolventi SZeŠ Bruntál).

Zúčastnění učitelé středních zemědělských škol však nevidí možnost zřídit v ČR specializovanou školu na EZ reálně. Důvodem jsou obavy o dostatečný zájem žáků, nepřipravenost škol a pedagogů.

Na druhé straně zástupci svazu PRO-BIO poukazovali na to, že v budoucnu bude podle Akčního plánu EZ hospodařit až 10% zemědělců ekologicky a podle toho se bude utvářet také poptávka žáků po specializované výuce.

Reálněji se jeví specializované pomaturitní studium (byl uveden příklad školy z Veselí nad Lužnicí) nebo nástavba (v rámci hlavní činnosti SŠ).

Přednášející Ing. Roman Rozsypal, CSc., státní poradce (vpravo) a moderátor semináře Ing. Ladislav Ptáček z Českého svazu ochránců přírody

Zařazení specializovaného předmětu EZ do výuky SŠ

Ekologické zemědělství vyučují již nyní různé střední školy v ČR (např. Humpolec, Dalovice, Staré Město u Uherského Hradiště, Rožnov pod Radhoštěm...). Jedná se o výuku v rámci běžných předmětů různých oborů. Samostatný předmět nebyl do školního roku 2003/2004 podle našich informací dosud nikde zaveden.

Jak informoval účastníky semináře ředitel hostitelské zemědělské školy v Rožnově **Ing. Krčmář**, je zavedení samostatného předmětu (jako volitelného předmětu) v kompetenci ředitele školy. Střední zemědělská škola v Rožnově uvažuje od následujícího školního roku se zřízením předmětu EZ v rámci oboru Agropodnikání v rozsahu dvě hodiny týdně (64 hodin ročně) – pravděpodobně ve 3. nebo ve 4. ročníku.

Dále se účastníci semináře shodli na potřebě jednat s ministerstvem školství, aby se EZ dostalo do osnov jako povinný předmět (i pro ostatní obory, jako je např. ochrana přírody).

Co je potřeba udělat – návrhy účastníků

- začít se systematickým vzděláváním učitelů v tomto oboru
- uspořádat kurzy pro učitele i nezemědělských škol (gymnázia, nezemědělské obory na zemědělských školách, ZŠ...)
- vypracovat a realizovat projekt pro zavedení výuky EZ na školách (např. v rámci Operačního programu rozvoje lidských zdrojů)

- nadále pracovat na výukových materiálech (2. díl učebnice EZ, power-pointové prezentace, učebnice na CD, CD-ROM, filmy)
- vybrat vhodné podniky pro praxe (lze v rámci dotačního titulu MZe ČR: „Školní závody“)
- organizovat zahraniční praxe
- zbudovat v ČR modelové (pilotní) farmy pro poradenství i výuku podle vzoru SRN (s různým zaměřením)
- pomoci školám, které vyučují EZ s propagací mezi potenciálními studenty a jejich rodiči

Nejsou-li naše informace o stavu a perspektivách výuky EZ na školách úplné, žádáme ostatní školy a odborníky z oboru o jejich doplnění. Ty informace zveřejníme a využijeme při tvorbě výukových materiálů a při dalších pracovních schůzkách.

Uvažujeme, že by podobné setkání učitelů se zaměřením na ekologické zemědělství bylo uspořádáno i příští rok. Více prostoru bude třeba věnovat diskusi a vzájemné výměně zkušeností. Škola, která má zájem takovéto setkání uspořádat, se může hlásit na svazu PRO-BIO v Šumperku.

Ing. Jiří Urban
PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Z našich škol se semináře zúčastnili pedagogové z Horních Heřmanic, Humpolce, Nového Jičína, Šumperka a Rožnova pod Radhoštěm.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ DO PRAXE

Po výše uvedených závěrech ze semináře přinášíme, jak jsme slíbili v předchozím čísle, první ukázkou přednášek českých i zahraničních účastníků.

Jeden z kroků k nechemické ochraně rostlin

V úvodní přednášce se paní **Susanne Smolka** (nevládní organizace Pesticide Action Network Germany) snažila odpovět na otázku: Jaké jsou možnosti a nástroje pro praktické prosazení udržitelného zemědělství v Evropské unii?

Udržitelné zemědělství je politicky korektní, ale realizace je problematická – začíná svou úvahu, ve které se věno-

vala především otázce pesticidů. Nejdůležitější je finanční podpora. Dopady pesticidů na živé organismy jsou stále z části neznámé, přesto trh vykazuje nárůst jejich spotřeby. V rámci EU neexistuje právní úprava, která by vymezovala hranice používání pesticidů a i mezi jednotlivými unijskými zeměmi se definice „správná zemědělská praxe“ liší. Užívání pesticidů v Evropě stoupá, situaci nelze řešit pouze na národní úrovni.

Snahou nejenom organizace PAN je omezit zdravotní rizika, která vyvstávají používáním pesticidů. Je nutné především zpřísnit kontrolu jejich používání, posílit výzkum v oblasti ekologické výroby – nahradit nejškodlivější aktivní látky. PAN volá po celoevropské směrnici na omezení pes-

ticidů! Je potřeba více sledovat situaci v praxi a podporovat zemědělství se sníženými vstupy či s vyloučením pesticidů. Paní Smolka upozornila na současnou příznivou dobu pro podávání projektů na rozvoj ekologického zemědělství, na velkou šanci předkladatelů s takovými projekty uspět.

Zkušenosti s výukou ekologického zemědělství a představení ekologické farmy

Ing. Milan Teksl působil jako pedagog na Střední zemědělské škole v Humpolci a mohl proto školu, která zahájila výuku ekologického zemědělství jako první, zasvěceně představit. V současné době pracuje na ekofarmě **RNDr. Šrůtka** v Benešově. Svaz PRO-BIO se stal pro školu pomocníkem.

Přípravná etapa

Zavedení ekologické výuky na SZeŠ v Humpolci předcházela přípravná etapa – v r. 1991 jednání na ministerstvu zemědělství, spolupráce s Výzkumným ústavem odborného školství (dnes Národní ústav odborného vzdělávání), s ministerstvem školství, příprava učitelů (zahraniční praxe pro učitele), zajišťování učebních pomůcek, materiálů (učebnice Ekologické zemědělství, Půdoznalství), propojení do praxe – zřízení ekologické farmy na odloučeném pracovišti školního statku (zač. 38–180 ha), propagace v regionálním tisku a televizi. Tyto všechny kroky zahrnovala intenzivní jednoroční příprava, popisuje **Ing. Teksl**.

Na začátku také zvažovali, zda učit i konvenční zemědělství. Dlouho nevěděli, ale konečný závěr (podle nich správný) byl – učit i zemědělství konvenční. Jaké důvody je k tomu vedly?

- většina absolventů do konvenčního zemědělství přechází
- musí konvenční zemědělství znát, aby si logicky odvodili přednosti ekologického zemědělství
- nutná znalost k maturitě – porovnání rozdílů v pěstování

Starosti ekologického zemědělce

1. Nepochopení u vyučujících – názor nelze vnutit, nařít. Pedagog, který není o správnosti ekologického zemědělství přesvědčen, by ho neměl učit. Nutná je výrazná vůdčí osobnost, která umí dokazovat svou pravdu.
2. Důvěra u žáků – je nutné, aby žáci uznávali osobnost učitele, dokázali přijímat jeho poznatky, měli možnost vznášet připomínky.

Jak toho dosáhnout? Učitel musí žákům zadávat samostatné úkoly, připravovat besedy s ekofarmáři, umožňovat žákům praxe na ekofarmách.

3. Námitky odborníků (situace před 10 lety byla horší) – počáteční tvrzení: národ se takto neuživí; současné tvrzení: takto se hospodařit nedá.

Co škodí ekologickému zemědělství?

- naivita radikálních ekologů (příroda vše nevyřeší), tito hospodaření brzy ukončí – chce to přemýšlení a tvrdou práci
- lenost duševní i tělesná
- náročná administrativa pro prosté zemědělce bez příslušných znalostí (žádosti o registraci, plány hospodaření, hlášení ..., ale existuje v tomto směru poradenská služba)
- sousední konvenční zemědělství (užívání chemických prostředků na hranicích farem...)

Ideální vlastnosti odborného učitele ekologického zemědělství:

- výborné odborné znalosti ekologického i konvenčního zemědělství
- přesvědčení o přednostech ekologického zemědělství v širším pojetí (tj. první úkol není vyrábět bioprodukty, ale vytvářet podmínky pro tvorbu krajiny – to je více, než obdělávat pozemky)
- znalost praxe
- tvůrčí přístup ve výuce (učebnice je jen vodítko, přinášet stále nové poznatky do výuky)
- pracovitost

Představení ekologické farmy RNDr. Šrůtka

Ekofarma byla založena v r. 1993 manželi přírodovědného vzdělání. Nalézá se v okrese Pelhřimov, v nadmořské výšce 640 m, půdní poměry – humidní oblast, kyselá matečná hornina, úrodnost půdy ne příliš vysoká. Z původní rozlohy 34 ha má dnes 93 ha.

Jako nejvhodnější skladba plodin se osvědčily: tritikale + peluška, hrách setý, brambory, senážní píce, produkce krmiv pro mléčnou farmu; přebytky prodávají. Chovají 35 kusů dojníc – pastevní chov během vegetace, v zimě zkrmují senáž a seno, užitkovost 6 – 6,5 tis. litrů mléka na dojnici.

Mezi další aktivity patří výzkum v krajině ve spojení s Jihočeskou univerzitou, přednášková činnost, provádění organizovaných exkurzí... Rozsáhlé jsou i záměry do budoucna – projekt na vybudování minimlékárny (doposud

mléko dodávají do konvenční mlékárny), prostory pro agroturistiku (z opuštěné školy). Vše závisí na finančních prostředcích. Práce na ekofarmě vyžaduje velké množství času – zvláště při aktivitách navíc – a pracovat je třeba předešlým!

A závěr ekologického farmaření? Hospodaření oproti konvenčnímu zemědělství je náročnější, v prvních letech rizikovější, ale je reálné, jak dokazuje praxe.

akr

BIOAKADEMIE

Přes 200 účastníků z 22 zemí celé Evropy se setkala na 4. ročníku Evropské letní akademie ekologického zemědělství. Takzvaná Bioakademie se konala v Lednici na Moravě 30. 6. – 2. 7. 2004. Nejvíce byly zastoupeny Česká republika, Slovensko, Rakousko, Německo a Litva, ale účastnili se zástupci i Švýcarska, Lucemburska, Polska a Rumunska.

Pozvání přijali i slovenský ministr zemědělství **Zsolt Simon** a rakouský ministr zemědělství **Josef Pröll**, kteří vystoupili nejen na tiskové konferenci, ale i na odborném programu pro veřejnost.

Jedním z velmi diskutovaných témat byl evropský akční plán rozvoje ekologického zemědělství, jehož návrh už představila v Lucembursku Evropská komise. **Francis Blake**, prezident evropské skupiny IFOAM (mezinárodní asociace organizací ekologického zemědělství) ocenil v Lednici český akční plán rozvoje ekologického zemědělství: „Přeběhli jste EU!“ Česká vláda schválila tento dokument již v březnu tohoto roku. „Náš akční plán předpokládá rozšíření ekologicky obdělávaných ploch na 10 % zemědělské půdy do roku 2010 (z dnešních 6 %) a také zkvalitnění českého ekologického zemědělství např. v oblasti welfare (pohoda zvířat) či rozšíření pěstování tržních plodin,“ řekl Jiří Urban, místopředseda svazu ekologických zemědělců PRO-BIO. Již od roku 2004 se podařilo zvýšit dotace na pěstování ovoce, zeleniny či vinné révy na orné půdě. Akční plán se ovšem zabývá také podporou propagace biopotravin a výzkumu v ekologickém zemědělství. Rakouský ministr Pröll však varoval před jednostrannou orientací na dotace. Rozvoj trhu s biopotravinami musí držet krok s nárůstem ploch ekologického zemědělství.

Dalším palčivým tématem konference byly geneticky modifikované organismy (GMO) a koexistence ekologického zemědělství se zemědělstvím používajícím GMO.

„Z našeho pohledu je použití GMO v zemědělství zbytečné a nenese s sebou žádný užitek,“ řekl rakouský ministr Pröll. Výhody nepoužívání GMO v Evropě velmi přesvědčivě vysvětlil předseda německého svazu pro výrobu biopotravin BÖWL princ **Felix zu Löwenstein**: „Dosud nikdy se před Evropou neotevíral tak obrovský trh s potravinami, který nemůže obsadit nikdo z našich největších konkurentů. Ani USA, ani Kanada, ani Argentina nemohou nabídnout potraviny bez GMO, které žádají nejen evropští, ale i japonští a jiní spotřebitelé.“

Naši ekozemědělci mají největší problémy s rychlým přechodem na nový systém dotací. „Sedláci nevědí, o co mají žádat, jak o to mají žádat a jakou odpovědnost za to ponесou. Místo aby orali, seli a sušili seno, musí sedět nad hromadou papírů,“ posteskl si **Zdeněk Perlinger**, předseda svazu PRO-BIO.

Součástí programu Bioakademie 2004 byly odborné exkurze na Slovensko (zaměřeno na ekologická osiva, pěstování obilovin, ovocnářství a výzkum), do Maďarska (pěstování tržních plodin), do Rakouska (prodej biopotravin) a na Moravu (ochutnávka biovína a prohlídka ekofaremu).

Další informace o Bioakademii a akčním plánu rozvoje ekologického zemědělství v ČR najdete na www.pro-bio.cz, www.mze.cz

mD

V příštím čísle si také přečtete

- O 3. mistrovství republiky v orbě a zkušenostech z mistrovství Evropy
- O XIII. roč. chovatelského dne v Třebíči
- O prevenci zneužívání návykových látek
- O certifikaci lesů – o systému, výhodách a jejím poslání

ÚČASŤ AGROINŠTITÚTU NITRA na medzinárodnom poľnohospodárskom a potravinárskom veľtrhu AGROKOMPLEX 2004

V dňoch 19. – 24. 8. 2004 sa konal vo výstavnom areáli Agrokomplex – výstavníctvo Nitra už 31. ročník medzinárodného poľnohospodárskeho a potravinárskeho veľtrhu Agrokomplex 2004.

Medzi vystavovateľmi mal svoje zastúpenie aj Agroinštitút Nitra samostatnou expozíciou v pavilóne K (pavilón vedy a vzdelávania), na ploche cca 100 m² – „Expozícia Agroinštitútu a Agrofórum na medzinárodnom poľnohospodárskom a potravinárskom veľtrhu AX 2004“.

Naším zámerom bolo prezentovať Agroinštitút Nitra ako vzdelávaciu a poradenskú inštitúciu Ministerstva pôdohospodárstva SR prezentáciou vzdelávania s akcentom na plnenie požiadaviek vyplývajúcich zo stratégie koncepcie rozvoja ľudských zdrojov v rezorte pôdohospodárstva SR – prispôsobenie sa legislatíve Európskeho spoločenstva (ES), predvstupovým opatreniam pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka uskutočnením vzdelávacích aktivít, zapojenie sa do realizácie medzinárodných projektov.

Prezentácia „ďalšieho odborného vzdelávania v rezorte pôdohospodárstva SR, medzinárodnej spolupráce so zahraničnými vzdelávacími výskumnými a poradenskými inštitúciami“ poskytovala informácie o vytvorenom systéme vzdelávania, ktorý vytvára priestor pre rozvoj ľudských zdrojov

prostredníctvom **Odboru vzdelávania a poradenstva farmárom v rámci EÚ**. Zvýraznené boli aktivity odborného vzdelávania a zahraničnej spolupráce – príprava a realizácia vzdelávacích projektov na národnej a medzinárodnej úrovni; vzdelávacie projekty zamerané na vidiek a program SAPARD; vzdelávacie programy pre manažérov; vzdelávacie aktivity v oblasti informačných technológií a pod.

Súčasťou expozície bola aj prezentácia **stredného odborného vzdelávania**. Oboznámila návštevníkov s výsledkami činnosti **Oddelenia metodického vzdelávania pre SŠ** v oblasti vzájomnej spolupráce a kompetencie o zabezpečovaní odborného vzdelávania súvisiaceho s prípravou mládeže na budúce povolanie formou konkrétnej prezentácie výchovno-vzdelávacej činnosti prostredníctvom SŠ pôdohospodárskeho zamerania, produktami a výrobkami vlastnej výroby zhotovenými produktívnou prácou pri plnení učebných osnov na hodinách praktického vyučovania.

V súlade s obsahovým zameraním a koncepciou expozície boli exponáty nainštalované vo vitrínach a dekoratívnym spôsobom naaranžované tak, aby vytvárali zaujímavý interiér a exteriér expozície. Medzi exponátmi boli zastúpené komodity: perník, fúkaný karamel, čokoláda, drevo, textil, kov, aranžmá zo sušených kvetov, slama – šúpolie, živé kvety, tkané výrobky, keramika a iné.

Riaditeľ Agroinštitútu Nitra Ing. Kamil Slíž, CSc. v expozícii Agroinštitútu na výstave Agrokomplex 2004 v Nitre

Prednášky na Agrofóre zaujali mnohých návštevníkov

V tejto časti sa ako spoluvystavovatelia úspešne prezentovali a exponátmi prispeli SOU potravinárske I. Nitra, SOUP Nová Baňa, ZŠPaZ Kravany nad Dunajom. Profesionálna zručnosť žiakov a pedagógov SŠ potvrdila správnosť orientácie najmä na rozvoj vidieckych remesiel a oživovanie tradičnej remeselníckej výroby.

Sprievodné vzdelávacie podujatia počas AX 2004 boli prezentované v diskusno-prezentačnom centre „Agrofórum 2004“, ktoré prostredníctvom ústredných tém a ústredných diskutujúcich formou krátkych vstupov malo za cieľ informovať odbornú a laickú verejnosť o slovenskom poľnohospodárstve a potravinárstve, pôdohospodárskej vede a vzdelávaní, vidiecku, prioritách lesníckej vedy a výskumu, nových technológiách v pôdohospodárstve, výrobných postupoch na ochranu a zlepšenie životného prostredia a pod.

Pri realizácii spolupracoval Agroinštitút so Slovenskou akadémiou poľnohospodárskych vied, Ministerstvom pôdohospodárstva SR, výskumnými ústavmi rezortu, univerzitami a s odborníkmi z výrobnjej praxe. Aktívne vystúpili aj zahraniční partneri z Českej republiky, Rakúska, Nemec-ka – odznelo celkom 33 tém.

To, či bol stanovený zámer naplnený, nemôžeme posúdiť z jednostranného hľadiska ako vystavovatelia. Môžu to posúdiť z kvalitatívneho hľadiska kompetentní, ktorí sa predmetnou problematikou zaoberajú, najmä tí, ktorí našu expozíciu navštívili.

Podakovanie však patrí všetkým, ktorí sa na organizovaní a realizácii expozície Agroinštitútu Nitra na 31. ročníku Agrokomplex 2004 spolupodielali.

Ing. Peter Barboriak
Agroinštitút Nitra

INFORMAČNÍ CENTRUM EVROPSKÉ UNIE

při Delegaci Evropské komise v České republice

Nakupujeme zeleně

Evropská komise vydala Příručku o ekologickém zadávání veřejných zakázek. Jasně, přehledně a jazykem srozumitelným i neodborníkům vysvětluje způsoby, jimiž mohou zadavatelé veřejných zakázek, jako jsou např. i školy, brát zřetel na ochranu životního prostředí při pořízování zboží, služeb a investic. „Zelené nakupování“ zvyšuje poptávku po ekologickém zboží, povzbuzuje ekologickou výrobu a napomáhá ekologicky šetrným technologiím.

Další generace programů rozvoje venkova: lepší, širší, jednodušší

Evropská komise přijala návrh na posílení evropské politiky rozvoje venkova a podstatné zjednodušení její implementace. S ohledem na požadavky veřejnosti na lepší ochranu životního prostředí a větší bezpečnost a jakost potravin Komise usiluje o to, aby politika rozvoje venko-

va hrála důležitou roli v rámci nové, reformované Jednotné zemědělské politiky (SZP). Podle návrhu by měly být navýšeny prostředky na politiku rozvoje venkova, a to na 13 miliard eur na rok v období let 2007–2013. Díky zavedení jednotného nástroje financování a implementace programů bude nová politika rozvoje venkova jednodušší na řízení a kontrolu. Zvýší se koherence, transparentnost a viditelnost této politiky. Členské země a regiony budou mít větší volnost při implementaci jednotlivých programů.

Nové programy v oblasti vzdělání, médií, kultury a mládeže

Evropská unie přijala ambiciózní návrhy na novou generaci programů v oblasti vzdělávání, mládeže, kultury a audiovizí. Nové programy naváží na stávající a jsou plánovány na období let 2007–2013. Představují tak další krok k naplnění lisabonského cíle, tj. do roku 2010 transformovat Evropu na nejvíce konkurenceschopnou ekonomiku založenou na znalostech.

EUROPANOOSTRA

Institut pro evropskou politiku EUROPEUM pořádá třetí ročník soutěže Europanostra. Europanostra je celostátní soutěž pro studenty středních škol o Evropské unii. Soutěže se může účastnit libovolný počet tříčlenných druž-

stev z každé střední školy s maturitou na území České republiky. Studenti, kteří uspějí ve všech třech kolech soutěže – okresním, krajském a celostátním – budou mít příležitost účastnit se poznávacího zájezdu do Bruselu, kde navštíví

několik sídel institucí Evropské unie. Obsah soutěže je zaměřen především na rozšíření Evropské unie na dvacet pět zemí, ústavní smlouvu Evropské unie a její ratifikace a priority Evropské unie při přípravě finančního rámce pro období 2007–2013. Vedle seznámení se s Evropskou unií jako takovou (struktura, instituce, členské státy, historie) je důraz kladen na praktické dovednosti (příprava projektů

potenciálně financovaných ze strukturálních fondů EU, vyjednávací techniky, obhajoba národních zájmů při jednání, lobbying apod.).

Uzávěrka přijímání přihlášek je 11. října 2004

Více informací včetně podmínek soutěže a přihlášky naleznete na www.europanostra.cz

BULHARSKÍ ŠTUDENTI

na výmennej prázdninovej praxi v SPoŠ Michalovce

Stredná poľnohospodárska škola v Michalovciach, tak ako aj po minulé roky, bola domovom žiakov Stredných poľnohospodárskych škôl z Maďarska – mesto Nyíregyháza a Bulharska – mesto Kavarna. Žiaci sa u nás zúčastnili výmennej letnej prázdninovej praxe, ktorá medzi školami prebieha každoročne.

Tento školský rok bol výnimočný tým, že po dlhých rokoch prerušenia družobných vzťahov s bulharským mestom Kavarna, bola výmenná prax žiakov obnovená. Zo Strednej poľnohospodárskej školy v Michalovciach cestovalo praxovať do Kavarny dňa 4. júla 2004 dvadsať žiakov a dvadsaťosem pedagogických zamestnancov školy s rodinnými príslušníkmi. Z Kavarny dvadsať žiakov a šesť hostí pricestovalo k nám dňa 7. júla 2004. Vzácnymi hosťami z Bulharska bola pracovníčka bulharského rozhlasu a televízie a matka primátora Kavarny. Naši žiaci sa na túto prax veľmi tešili, lebo to bolo pre nich niečo výnimočné – praxovať v krásnom prímorskom prostredí.

Pre žiakov z bulharskej Kavarny bol pripravený program na celých 11 dní pobytu. Bulharských žiakov sme v našej škole privítali v skorých ranných hodinách (o 4.00 hod.). Aj napriek veľmi únavnej ceste sa cítili dobre a na pobyt sa veľmi tešili. Nasvedčuje tomu aj skutočnosť, že už o 8.00 hod. boli priravení na prehliadku školy, Školského majetku a mesta. V škole si prezreli učebne, laboratóriá, kabíny, učebňu Infoveku a výpočtovej techniky, areál školy, botanickú záhradu, zookútik a športový areál. Prehliadka sa im veľmi páčila a urobili si tu mnoho krásnych záberov. Areálom školy ich sprevádzal riaditeľ školy **Ing. Ivan Švingál** a vedúci praxe **Ing. Vendelín Borko**. Na Školskom majetku privítal žiakov riaditeľ majetku **Ing. Michal Šoltés, CSc.**, ktorý ich oboznámil s pracoviskami, kde 5 dní praxovali.

Na zvyšné dni pobytu im zamestnanci našej školy pripravili zaujímavý program. Navštívili sme s nimi Bardejovské kúpele, termálne kúpalisko a prírodný skanzem. Pripravili sme pre nich i obhliadku mesta Bardejov a jeho kultúrnych pamiatok. Počasie bolo krásne, ako stvorené na prechádzky krásnymi Bardejovskými kúpeľmi, kde sme mohli navštíviť aj kultúrne podujatie v strede centrálnej zóny kúpeľov. Nezabudli sme ani na krásy nášho mesta a bulharskej delegácii sa dostalo i cti navštíviť primátora mesta **Ing. Jozefa Bobíka** a odovzdať mu vrelé a srdečné pozdravy a dar od primátora mesta Kavarna, s ktorým tohto roku mesto Michalovce podpísalo družbu. V Michalovciach naši hostia navštívili kultúrne pamiatky mesta a jeho okolia. Nová pešia zóna v nich zanechala veľmi krásne dojmy. Ukázali sme im i Zemplínku Širavu, Vinné jazero, Morské oko, Hrádok a Zemplínske múzeum. Počas pobytu si mohli prezrieť tiež skanzem a pešiu zónu mesta Humenné. V Zemplínskom múzeu sa stretli s redaktorom michalovskej televízie **Mistrál** a pracovníčka bulharskej televízie a rozhlasu navrhla našej televízii spoluprácu. Ako sa táto spolupráca bude vyvíjať to ukáže čas. Posledný deň redaktorka urobila krátky záznam rozhovoru s **Ing. Ivanom Švingálom**, ktorý bude odvysielaný v bulharskom rozhlase.

Počas celého pobytu sa našim hosťom venovali pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci našej školy. Z rozhovoru so študentami a delegáciou vyplynulo, že na celý pobyt majú krásne spomienky, veľmi sa im páčilo prostredie školy a mesta. Kultúrne pamiatky v nich zanechali neopísateľné dojmy. Ľudia sú tu vraj veľmi milí a srdeční a všade boli prijatí, ako by boli súčasťou života v Michalovciach. Na budúci rok sa do nášho mesta a školy chcú vrátiť, lebo si chcú pozrieť to, čo nestihli teraz. Ako vďaka za vzornú starostlivosť dostali pozvanie navštíviť na budúci rok krásne bulharské mesto Kavarna všetci tí, ktorí sa im počas ich pobytu u nás venovali.

Emília Cinová
SPoŠ Michalovce

SOUTĚŽ EKOLOGŮ V KADANI

V druhé polovině června uspořádala Střední odborná škola služeb a Střední odborné učiliště v Kadani již 5. ročník soutěže s ekologickou tematikou pro školy, a to nejenom zemědělské.

Soutěže se zúčastnilo 8 tříčlenných družstev z Gymnázia Louny, Gymnázia Ostrov, ze Střední zemědělské školy a Středního odborného učiliště v Žatci, Gymnázia Kadaň a pořádající školy. Všechny při zahájení přivítal ředitel školy **Ing. Jiří Marek**.

Na soutěžící čekaly úkoly z různých oblastí – například museli správně určit co největší počet z 80 připravených rostlin. Jak za organizátory ujistila **Ing. Peštuková**, nebyla mezi rostlinami ukryta žádná záludnost, šlo o běžné druhy rostlin, rostoucí v Kadani a okolí. Nejvíce se jednomu družstvu podařilo správně určit 46 druhů. Soutěžící se zapotili i u poznávání 20 živočišných druhů. Další část soutěže je zavedla do chemické laboratoře, kde je čekalo několik rozborů půdy a vody pod dohledem **Ing. Müllerové**.

Zpestření pro účastníky ekologického klání byl pak přesun na rekultivované výsypky. Tady je kromě dalšího soutěžního úkolu čekala i malá prohlídka okolní krajiny.

Ing. Sekera z pořádající školy všem vysvětlil, proč je nutné půdu po důlní činnosti rekultivovat a navracet původnímu účelu. Bez půdy to prostě nejde a tu si musíme zachovat. I když je jí zatím relativní nadbytek, stále ubývá. Další vysvětlení se týkalo rekultivované části, kde by už dnes nikdo neekl, že se tu těžilo uhlí. Soutěžní úkol se vztahoval k půdě, družstvo mělo určit, o jaký jde druh, jakou má strukturu a vlhkost.

Po zdolání všech soutěžních nástrah začalo počítání. V konečném součtu rozhodovala vyrovnanost v jednotlivých disciplínách. Na pomyslný nejvyšší stupínek tak vystoupilo družstvo z Gymnázia Louny. Malinko smůly měli domácí ve složení Lenka Kubová, Jana Michalcová a Václav Šíp, když skončili na čtvrtém místě jen o bod za družstvem třetím z žatecké zemědělské školy. Družstva z Gymnázia Kadaň doplatila na nevyrovnanost výkonů, když hodně ztratila při poznávání rostlin.

Diplomy a ceny předal účastníkům ekologického klání zástupce ředitele kadaňské školy **PaedDr. Slanina** a zároveň vyjádřil spokojenost s letošní účastí.

Ing. Pavel Sekera
SOŠs a SOU Kadaň

ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT

SOU a OU Opočno se v rámci programu ekologického vzdělávání mládeže zapojuje do různých ekologických programů – ozón, kyselý déšť, slunce do škol, stromy pro život a další.

V loňském školním roce jsme se s úspěchem zapojili do programu Škola pro udržitelný život, který je společným grantovým a asistenčním programem Nadace Partnerství a Střediska ekologické výchovy SEVER s podporou Toyota Motor Europe. Jeho posláním je zlepšení stavu prostředí a zapojení do života obce.

Společnými silami učitelů, mistrů, žáků, vedoucího kulturního odboru města Opočna, ředitelky Domova důchodců byl vypracován projekt na zlepšení životního prostředí v okolí Domova důchodců instalací okrasných koryt a vysazením letniček a jehličnanů. Součástí programu je zapojení školy do celoroční výzdoby Informačního centra města Opočna. Žáci budou celoročně přispívat svými pracemi k jeho výzdobě a aktivně se zapojí do prezentace školy a města, ve kterém vyrůstají.

Naše škola byla vybrána z několika desítek přihlášených projektů. Všem aktivním účastníkům patří poděkování za jejich práci.

Ing. Jiří Mlateček, SOU a OU Opočno

Žáci připravují rostlinný materiál u Informačního centra v Opočně

CENTRA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Setkání pracovníků škol a školních statků (se zájmem o vybudování center odborného vzdělávání) a pracovníků Agrární komory se uskutečnilo 30. srpna na 31. ročníku mezinárodního agrosalonu Země živitelka. Schůzka byla pokračováním už předem započatých jednání.

Na jednání se přítomní zástupci školských zařízení z Krnova, Opavy, Českých Budějovic, Tábora a Města Albrechtic dohodli, že předloží ministerstvu zemědělství k posouzení tři pilotní projekty na vybudování těchto center. Za Agrární komoru se setkání zúčastnili z ústředí Ing. Nekvasilová a z Moravskoslezského kraje Ing. Mariánek.

Jednání se zúčastnili i představitel ministerstva zemědělství Ing. Matoušek (vlevo) a ÚZPI Ing. Mistr

FINÁLE JÍZDY ZRUČNOSTI ŽÁKŮ

Se soutěží „Jízdy zručnosti 2004“ jsme vás podrobně seznámili v červnovém čísle Zemědělské školy. Po oblastních kolech se 28. srpna v rámci výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích uskutečnilo finále, na kterém se utkalo nejúspěšnějších 15 soutěžících ze škol v Benešově, Blatné, Březnici, Čáslavi, Frýdku-Místku, Hlušic, Chebu, Opavě, Plzni-Křimicích a Světlé nad Sázavou.

V tabulce uvádíme část výsledkové listiny.

1	Ondra Petr	SOŠ a SOU Nový Jičín
2	Gendráč Jiří	ISŠ Cheb
3	Matěj Radek	SOUz Frýdek-Místek
4	Matějovský Lukáš	VOŠ a SZeŠ Benešov
5	Kalina Jaroslav	ISŠ Světlá nad Sázavou
6	Bártík Tomáš	SOU Blatná
7	Peřina Pavel	SOU Hlušice
8	Zobal Vlastimil	VOŠ a SOŠ Březnice
9	Urban Josef	VOŠ a SZeŠ Benešov
10	Truhlář Jan	SOU Hlušice

Oprava

Omlouváme se soutěžícím obou rybářských škol za záměnu popisků u fotografií k článku „II. mezinárodní soutěž žáků v odborných rybářských dovednostech“ v minulé Zemědělské škole a uvádíme fotografie s texty už správnými.

2. místo obhájilo SOU poľnohospodárske a rybárske Mošovce

Vítězné družstvo SOU rybářské Třeboň

POHĽADNICA Z KRAVIAN NAD DUNAJOM

V školskom roku 2003/2004 oslavovala naša škola **50. výročie** svojho založenia.

Združená stredná škola záhradnícka a poľnohospodárska sa nachádza v malej dedinke **Kravany nad Dunajom**, ktorá leží na ľavom brehu Dunaja, 33 km od okresného mesta Komárno. Počet obyvateľov dediny je približne 800.

Túto obec právom nazývajú aj dedinou kaštieľov. **Kaštieľ Gusztáva Lánga** tvoril od vzniku našej školy (1. 9. 1953) základnú - najdôležitejšiu budovu, v ktorej sa uskutočňovalo teoretické vyučovanie a odborný výcvik. Tento kaštieľ bol čoskoro modernizovaný a slúžil pre potreby domova mládeže. Tu boli vybudované aj dielne a školská jedáleň pre ubytovaných žiakov. **Szarvassyho kaštieľ** sa stal majetkom školy v r. 1959 a v tomto roku bol i prispôbosený potrebám školy. V školskom roku 1981/82 bola budova rozšírená o ďalšie triedy novostavbou a v tejto podobe slúži do dnešného dňa ako budova pre teoretické vyučovanie.

V našej škole sa počas 50-ročnej existencie vyučovali dvoj a trojročné učebné odbory ako kováč, chovateľ, pestovateľ, záhradník, pestovateľ teplomilných rastlín a pestovateľ vinohradníka v rámci majstrovskej školy. Neskôr túto majstrovskú školu nahradila dvojročná stredná škola pre pracujúcich. Táto forma štúdia končila maturitnou skúškou (prvé maturitné skúšky sa konali v našej škole v školskom roku 1981/82). Od školského roku 1991/92 sa tu vyučuje štvorročný študijný odbor záhradníctvo. V školskom roku 1992/93 sa zmenila forma štúdia strednej školy pracujúcich a namiesto externého štúdia bolo zavedené dvojročné denné nadstavbové štúdium. Externé štúdium sa donedávna ešte realizovalo, ale už v inej podobe.

Naša škola má v súčasnosti 4-ročný študijný odbor záhradníctvo, 3-ročné učebné odbory záhradník, viazač – aranžér kvetín, stolár, predavač záhradnícky tovar a potreby a 2-ročné odbory nadstavbového štúdia záhradníctvo a drevárska výroba.

Počas 50-ročnej existencie mala naša škola niekoľko názvov. Pred združením školy sa nachádzali v jednej budove dve školy: Stredné odborné učilište a stredná záhradnícka škola. Počas existencie sa na čele školy vystriedalo 6 riaditeľov. Súčasná riaditeľka, **Ing. Judita Vargová**, vedie školu už desiaty rok.

Pri formovaní súčasného stavu našej školy nemôžeme nespomenúť nielen úsilie našich súčasných, ale aj bývalých zamestnancov. Na základe týchto úsílí sa mohla vytvoriť v tomto pokojnom, dedinskom prostredí tzv. rodinná škola: škola, v ktorej pozná, zdraví každý každého. V takomto prostredí sa rodia nielen známosti, ale aj ozajstné, úprimné priateľstvá. Naša škola je iná ako ostatné školy. Vidiecke prostredie a blízkosť Dunaja spoločne vytvárajú neopakovateľné čaro, ktoré priťahuje žiakov z okolitých dedín do našej školy.

V dnešnom, stále sa meniacom svete nám nemôže byť ľahostajné, ako sa budú uplatňovať naši žiaci v hospodárskej súťaži, či budú schopní vyhovieť odborným výzvam, či sa im podarí vnieť do osvojenej zručnosti aj kreativitu, na ktorej môže byť založené ich budúce uplatnenie. Nielen povinné učivo a zručnosti treba bezprostredne ovládať, ale v každom absolventovi musí byť niečo navyše, a to je láska k profesii. Tento kladný vzťah vedie človeka k lepším, hodnotnejším riešeniam, ku kreativite, ktorá vytvára jedinečný štýl človeka.

Tvorivé myslenie podporuje aj svedomitá a pravidelná príprava na každoročné odborné súťaže, ale aj prítomnosť žiakov so svojimi výtvormi a prácami na rôznych podujatiach, výstavách. Výnikajúce výsledky odzrkadľujú nielen pripravenosť a talent žiakov, ale aj kvalitnú prácu pedagógov. Samozrejme, naši žiaci sa zúčastňujú aj na športových, jazykových a matematických súťažiach.

Nespomenuli sme aktivity našej školy, ktoré významnou mierou ovplyvňujú vývoj a budúcnosť školy. Veríme, že tieto nové cesty nezostanú len smelými víziami, ale budú úspešnými, dotiahnutými snahami, podporujúcimi výchovno-vzdelávací proces našej školy. Budúcnosť teda musí byť obrazom postupného a neustáleho rozvoja, ktorý je podmienený aj účasťou v medzinárodných aktivitách, pedagogických programoch.

Aktívne sa zapájame napríklad do medzinárodného programu Leonardo, ktorý zabezpečuje dôležité akcie pre žiakov a pedagógov, organizuje odborné prednášky, predstavuje nové metodické cesty vyučovania a zabezpečuje odborné konzultácie pre pedagógov rôznych krajín. Program Infovek nám zabezpečil modernú učebňu výpočtovej techniky, kde pravidelné internetové spojenie slúži žiakom i učiteľom.

Zariadili sme aj multimediálnu miestnosť, kde sa konajú prednášky a premietajú sa filmy súvisiace s učivom.

Sme v živom kontakte s niektorými zahraničnými družobnými školami. V minulosti to boli záhradnícke školy z Bulharska, Maďarska a Čiech. Teraz sú to predovšetkým záhradnícke školy z Maďarska. Tieto odborné stretnutia považujeme za veľmi dôležité, pretože živý vzťah vždy prináša nové, bezprostredné zážitky, ktoré podporujú aj odbornú pripravenosť.

Život na našej škole je skutočne pestrý. Vývoj našich žiakov, ich odborná vyspelosť však závisí nielen od pedagogických a ostatných zamestnancov školy, ale v nemalej miere aj od profesionálneho prístupu žiakov k svojim budúcim povinnostiam.

Zaželajme teda všetko „naj“ našej škole!

**Csaba Gál, Združená stredná škola záhradnícka
a poľnohospodárska Kravany nad Dunajom**

LEVOČSKÁ ŠKOLA JUBILUJE

Nielen ľudia, ale i rôzne organizácie, inštitúcie, úrady, spolky, či školy si pripomínajú svoje okrúhle výročia. Potom sa snažia podľa svojich možností a zvyklostí ich svojším spôsobom aj osláviť. Medzi takýchto oslávencov patrí aj **Stredné odborné učilište poľnohospodárske v Levoči**, ktoré si v týchto jesenných mesiacoch pripomína svoje **50. výročie** trvania.

Všetci dobre vieme, aká neradostná je súčasná situácia v našom poľnohospodárstve. Nie som odborníkom, aby som si mohol dovoliť vzniknutú situáciu hodnotiť, prípadne niečo navrhnúť. Nato sú iste povolanejší. Faktom však je, že pod dobré výsledky nášho poľnohospodárstva sa už od päťdesiatych rokov minulého storočia zapísali i poľnohospodárske školy rôzneho typu. A medzi ne sa svojimi dobrými výsledkami a úspechmi zaradilo i naše SOU.

Cesta jubilujúcej levočskej školy od jej vzniku po dnešok bola dlho trnistá. Jej vznik treba hľadať v prvej pôdohospodárskej učňovskej škole v Bijacovciach v okrese Levoča v roku 1954. O tri roky neskôr už ako poľnohospodárska učňovská škola (ďalej PUŠ) sa presťahovala do Spišského Podhradia a o ďalšie tri roky natrvalo do Levoče.

Obdobná situácia bola i v okrese Spišská Nová Ves. Jedna PUŠ založená v roku 1958 v Markušovciach sa po troch rokoch presťahovala do Smižian a po ďalších troch rokoch tiež do Levoče. Druhá PUŠ vznikla v Spišskej Novej Vsi tiež v roku 1958 a účinkovala až do roku 1981, i keď sa musela v meste dva razy sťahovať.

V roku 1981 došlo k zlúčeniu poľnohospodárskych učilíšť v Spišskej Novej Vsi a v Levoči do jedného so sídlom v Levoči a k premenovaniu na stredné odborné učilište poľnohospodárske (ďalej SOUP).

Príčinou neustáleho sťahovania škôl boli nedostatočné a nevyhovujúce priestory pre teoretické vyučovanie. Ešte

väčším nedostatkom boli chýbajúce priestory a vybavenie dielní pre zabezpečenie a vykonávanie praktického vyučovania a odborného výcviku žiakov ako prvoradej zdarnnej podmienky prípravy budúcich odborníkov. Nakoniec tento problém natrvalo vyriešila výstavba nových dielní a priestorov v Levoči v roku 1989. Aj jubilujúca škola v Levoči sa v meste tri razy sťahovala. Naposledy v roku 1964 do jednej z budov bývalých kasární, ktorá bola prebudovaná a s ostatnými objektmi zmodernizovaná.

Škola je hrdá aj na svoju telocvičňu s príslušenstvom, ktorá bola daná do užívania v roku 2001.

PUŠ i SOUP v Spišskej Novej Vsi i v Levoči pripravovalo žiakov v dvoj a trojročných učebných odboroch. Odbory sa zriaďovali postupne podľa potreby. Až do roku 1990 žiaci boli skoro bezplatne ubytovaní v domovoch mládeže pri týchto školách, kde vyvíjali bohatú kultúrnu a športovú činnosť. Po roku 1991 domovy zanikli. Zo štatistík vyplýva, že v Spišskej Novej Vsi v rokoch 1958–1981 ukončilo s výučným listom, resp. s vysvedčením o záverečnej skúške 1167 žiakov a v Levoči v rokoch 1960–2003 celkom 3786 žiakov. Poľnohospodárstvo tak získalo skoro 5300 kvalifikovaných pracovníkov, najmä pestovateľov, chovateľov, opravárov poľnohospodárskej techniky, mechanizátorov, traktoristov a zvéračov. Od roku 1992 v študijných maturitných odboroch agropodnikateľ a podnikanie v poľnohospodárstve zmaturovalo 288 absolventov.

V SOUP v Levoči v dvoch obdobiach po dobu 7 rokov existovala i Dievčenská odborná škola, kde spolu s nadväzujúcim štúdiom túto školu ukončilo 241 dievčat v študijnom odbore domáce hospodárenie a ekonomické služby.

V posledných desiatich rokoch škola realizuje aj rekvalifikačné kurzy zvráťovania, pre získanie vodičského oprávnenia a rôzne rekvalifikačné kurzy výpočtovej techniky.

Bohatú, rozsiahlu a podrobnú históriu jubilujúcej levočskej školy sa podarilo spracovať aj do zborníka „Upísali sa poľnohospodárstvu“, ktorý bude vydaný tlačou pri príležitosti osláv SOUP v týchto jesenných mesiacoch.

I keď školstvo v súčasnosti prežíva takzvané ťažké roky, vedenie školy je optimistické. Bojuje za zavedenie nových tak učebných ako aj študijných odborov, ktoré sú a budú vyhľadávané na trhu práce.

A tak zblahoželajme jubilujúcej škole v Levoči, jej vedeniu, pedagógom a všetkým zamestnancom k dosiahnutým výsledkom a úspechom, poprajme im v ďalšej päťdesiatke veľa a veľa úspechov a zdaru.

Mgr. Štefan Dunčko

Z HISTORIE UČŇOVSKÉHO ŠKOLSTVÍ

Dostala se mi do ruky studie ZEMĚDĚLSKÉ UČŇOVSKÉ ŠKOLSTVÍ V ZÁPADOČESKÉM KRAJI, kterou vypracoval kolektiv bývalých ředitelů a krajských školních inspektorů učebních zařízení pro přípravu zemědělských pracovníků Západočeského kraje.

Studie zachycuje historii odborné přípravy, vznik a rozvoj jednotlivých druhů učebních zařízení a v nich zabezpečení učebních oborů v l. 1945 - 1990. Obsah je rozdělen do dvou částí. První pojednává obecně o historii vzniku, vývoji teoretické a praktické přípravy mladých pracovníků pro zemědělství, druhá část člení učňovská zařízení podle jednotlivých okresů.

Stručný výtah ze studie budeme uveřejňovat v časopise na pokračování a těšíme se, že zaujme i další školy a kraje.

Vznik a vývoj učebního poměru v zemědělství a jeho učňovských zařízení

Prvním krokem k odborné přípravě základních pracovníků v zemědělství bylo uzákonění dvouletých lidových škol hospodářských (podle zákona ČSR z 9. 4. 1920). K nim bylo možno připojit specializovaný ročník mlékařský, bramborářský, pícninářský apod. Školy byly zpravidla přičleněny ke školám obecným nebo měšťanským a měly dát základním pracovníkům v zemědělství alespoň minimální odborné vzdělání. Výuka probíhala od listopadu do března jeden až dva dny v týdnu, a přestože docházka byla povinná, nebyla z důvodu pracovní zaneprázdněnosti řádně plněna.

V r. 1948 byly školským zákonem č. 95/1948 Sb. Lidové školy hospodářské převedeny na základní odborné školy zemědělské (ZOŠZ). Výuka byla tříletá s denní docházkou, v 1. a 2. ročníku se teorie vyučovala 6 týdnů, poslední rok 8 týdnů, zbytek školního roku byli žáci na provozní praxi. Později byla teoretická výuka zdvojnásobena, do učebních plánů byly zařazeny nové předměty, např. mechanizace zemědělských prací, agrobiologie, zemědělská ekonomika. Zřizovány byly rovněž základní odborné školy rolnické, z nichž některé byly přičleněny ke školním statkům.

Na základě usnesení vlády č. 137/1950 Sb. byly převedeny zemědělské školy do kompetence ministerstva zemědělství. V celé oblasti národního hospodářství byla zavedena výuka mládeže na profesní povolání ve střediscích pracujícího dorostu při podnicích, teoretická výuka v odborných

učilištích Státních pracovních záloh, popřípadě v učňovských školách nebo v závodních učňovských školách. Brzy se však ukázalo, že pro tuto formu výchovy mládeže v zemědělských učebních oborech nejsou v zemědělství dosud vytvořeny potřebné materiální a personální předpoklady a činnost středisek byla v r. 1953 ukončena.

Vládním usnesením z 3. června 1952 převzaly přípravu zemědělské mládeže jednoleté internátní učňovské školy zemědělské pro následující učební obory: chovatel skotu, chovatel prasat, chovatel ovcí, chovatel koní, chovatel drůbeže, pěstitel chmele, pěstitel teplomilných rostlin a vinař. Dvouleté školy vznikly pro obory: strojní zámečnick pro opravu zemědělských strojů a nářadí, strojní zámečnick pro opravu automobilů a traktorů, rybář, zahradník, kovář a podkovář, sedlář, kolář a jezdec z povolání. Vyučování bylo rovněž bezplatné, ubytování a stravování hradilo ministerstvo zemědělství, učňové dostávali bezplatně pracovní oděv a obuv, dále měsíční kapesné.

V r. 1954 byla úzká specializace učebních oborů nahrazena širším pojetím, některé učební obory byly zrušeny, sloučeny nebo přejmenovány a zavedeny nové profese. Jako doplněk systému zemědělského učňovského školství byly zřízeny zimní školy zemědělské mládeže, zpravidla přičleněné k zemědělským školám mistrovským nebo ke školám všeobecně vzdělávacím. Výuka byla dvouletá a probíhala v období od 1. listopadu do 30. dubna. Vyučovaly se pouze odborné předměty jednou týdně (později dva dny) po 6 hodinách.

Pokračování v příštím čísle

IGNÁC LORENZ

Firma Ignáce Lorenze byla založena r. 1887 jako První kroměřížská strojírna a slévárna a rodinnými příslušníky byla vedena až do r. 1948, kdy byla zestátněna.

Zakladatelem firmy byl Ignác Lorenz starší, (1849–1918), který začínal svojí pracovní dráhu jako hlavní strojník v cukrovaru v Hájku u Opavy. Měl 4 syny a 2 dcery. V r. 1887 se odstěhoval s rodinou do Kroměříže a ve dnech 24. – 28. září 1887 tam koupil v Hulínské ulici budovy č.185/5 a 261/7 a založil Strojírnu a slévárnu železa. Dílna ovšem od počátku nepracovala jako slévárna, ale Lorenz se šesti dělníky založil napřed dílnu na opravy zemědělských strojů. Na počátku totiž firma vyráběla hospodářské stroje, secí stroje, pohrabovače sena pro koňská spřežení a až později stabilní motory, které se staly hlavním pracovním programem. Stabilní motory s vertikálně a horizontálně uloženým pístem se začaly vyrábět až po r. 1905. V r. 1908 se již firma zúčastnila se svými výrobky kroměřížské Jubilejní všeobecné hospodářsko-průmyslové výstavy, která byla pořádána pod patronací Jeho císařské a královské výsosti, arcivévody Františka Ferdinanda.

Po smrti Ignáce Lorenze v r. 1918 převzali firmu¹⁾ jeho dva synové, starší Vladimír a mladší Ignác. Vladimír Lorenz (1887–1929) vystudoval technické vědy, dosáhl titulu inženýr, oženil se a bezdětný zemřel r. 1929. Po smrti Vladimíra převzal vedení celé firmy Ignác Lorenz mladší (19. 7. 1883 v Hájku u Opavy – 16. 7. 1953). Vyučil se strojnímu řemeslu a kolem r. 1903 začal studovat brněnskou průmyslovku. V období I. světové války firma Lorenz musela přeorientovat svoji výrobu na výrobu pro válečný průmysl, jako všechny větší strojírenské podniky té doby²⁾. Ve druhé pol. r. 1925 se vrátil z Austrálie po třiceti letech zpět do vlasti kroměřížský rodák Ing. Jan Kvapil. Po vyučení odešel z Kroměříže do Prahy a odtud později jeho cesta vedla přes Berlín, Anglii do USA. Nakonec se usadil v Austrálii. Po příjezdu zhotovil prototyp nového magnetického zapalování o nízkém napětí s podmínkou, že bude odzkoušeno na Lorenzových stabilních motorech³⁾. Ty již v té době (r. 1925) dostali na Krajské výstavě zemědělské techniky v Novém Městě nad Metují nejvyšší ocenění. V r. 1930 vyrobil PAL MAGNETON pro firmy Lorenz a Aero na 2 283 kusů magnetického zapalování typu R3 a DR3 o nízkém napětí.

V Obchodním rejstříku byla 14. srpna 1926 při Obchodní komoře v Uherském Hradišti přihlášena dílna

o rozměrech 6x11 m s přízemím a I. patrem, která byla upravena z bývalé hospodářské budovy ve dvoře domu č.105 na Komenského náměstí. Tak vznikla firma Pal Magneton. Základním výrobním programem této firmy v letech 1926 a 1927 byla výroba magnetického zapalování nízkého napětí (odtrhovacích magnet). V září r. 1926 se započalo s malovýrobou odtrhovacích magnet S11 pro firmu Lorenz. Firma Bosch nestačila totiž dodávat do Čech své výrobky, a proto se započalo s výrobou magnet v Kroměříži⁴⁾. V r. 1927 byla dále vyráběna rotační a odtrhovací magneta pro firmy Lorenz, bratři Paříkové (později, po určitou dobu, vyráběli stabilní motory pod názvem firmy Lorenz), Wichterle a Kovařík, Klíma, Dobrý a Pujman. Všechny tyto typy magnet byly vyráběny podle patentu Ing. Jana Kvapila, tehdejšího technického ředitele Pal Magneton.

V krizovém období let 1932–36 měla firma nadbytek výrobků. Odbyt se jen velmi těžko realizoval. Ignác Lorenz mladší však zaměstnance nepropouštěl. V letech 1929–30 naopak otevírá dislokované pracoviště své firmy v Ostravě s názvem Ignác Lorenz, a.s. Ostrava. Zde byly údajně vyráběny naftové stabilní motory. V r. 1936 však toto pracoviště bylo zlikvidováno.

V průběhu let 1905–1948 firma Lorenz vyráběla všechny druhy stabilních motorů. Převážně však na pohon benzínem. V počátcích byly vyráběny s vertikálně později s horizontálně uloženým pístem. Tyto stabilní motory se používaly ve všech oblastech zemědělské praxe (zvláště motory o výkonu 2, 3, 5 a 8 HP) a byly těžištěm výroby. Motory s vyšším výkonem byly určeny i pro pohon elektráren. Výkon stabilních motorů se pohyboval v rozmezí od 2 až do 85 HP. Firma měla i velmi široké spektrum zahraničního obchodu. Mnoho výrobků vyvážela do Argentiny, Bavorska, Maďarska, Polska, Portugalska, Rakouska, Podkarpat-ské Rusi i Jihoafrické unie. V r. 1948 před zestátněním si přála Jihoafrická unie odkoupit od firmy celou dvouletou produkci, avšak po znárodnění z obchodní transakce sešlo pro obchodní a ekonomickou nedůvěru.

Firma Lorenz byla znárodněna v únoru 1948. Výroba byla roztržena. Částečně převedena do firmy Pal Magneton

¹⁾ Formálně vedli bratři Lorenzové firmu již od roku 1909-11

²⁾ Plzeňská firma Škoda přidělila do Kroměříže ve válečných letech výrobu granátů. Při výrobě došlo k menšímu poranění a Ignác Lorenz junior si ulomil část malíčku pravé ruky.

³⁾ Do té doby bylo používáno magnetického zapalování firmy Bosch.

⁴⁾ V roce 1926 byla v Československu cena magneta kolem 600,- Kčs. Během tří až osmi let (1929-34) klesla jejich cena až na 245,-Kčs.

v Kroměříži a do Motor Union České Budějovice. Takto výrobní program firmy Lorenz úplně zanikl. Po znárodnění firmy byl Ignác Lorenz mladší ve svých 65 letech napřed vykázán z bytu, pak z domu a později mu byl přidělen náhradní byt v Kroměříži. Ignác Lorenz zemřel v červenci

r. 1953 v Kroměříži v podnájmu, několik měsíců smrti své manželky Ludmily.

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

140 LET OD PRVNÍ ZÁKONNÉ NORMY ZEMĚDĚLSKÉHO ŠKOLSTVÍ U NÁS

Podle únorové ústavy z 26. 2. 1861 zemědělské záležitosti, včetně zemědělského školství, přešly do kompetence zemských orgánů jednotlivých korunních zemí. Podle této ústavy byly také vypsané volby do Sněmu království českého. Mezi zvolenými poslanci – za venkovské obce okresů Rychnov a Kostelec nad Orlicí – byl také tehdejší učitel rolnické školy v Děčíně-Libverdě Dr. Jan Baptista Lambl, který – řečeno jeho vlastními slovy – „uchopil se záhy úlohy působiti k tomu, aby v Čechách dostalo se hospodářům přiměřeného odborného vzdělání školami“. A skutečně také již v prvním zasedání sněmu 15. dubna 1861 podal návrh následujícího znění:

Návrh na zřízení škol hospodářských

„V uvážení, že představuje hospodářství a hospodářský průmysl nejčetnější a nejvýdatnější faktory daní v království; v uvážení, že mohou býti oba tyto faktory daní sesíleni jenom důkladným a speciálním vzděláním mládeže jim věnované; v uvážení, že školy speciální v tomto sněmu posud stávající

netoliko jen s prostředky velmi skrovnými a v nedostatečném počtu zřízeny jsou, alebrž i existenci svou skoro výhradně děkují munificenci dvou vlastenecky smýšlejících velkostatkářů, nechť uzavře slavný sněm zemský:

- 1. Mají zaříditi se školy speciální pro hospodářství a hospodářský průmysl v přiměřeném počtu a opatření.*
- 2. Má sestaviti se komise znalců, která by návrh tento dále vypracovala a eventuálně účinkovala co odbor komise, jež zvolí se pro záležitosti školské.*

J. B. Lambl

*Tento návrh podporují: Ferdinand kníže z Lobkovitz m.p.
Karel kníže ze Schwarzenberga m.p. „*

Dlouhá cesta k „usnešení sněmu“

Návrh si získal podporu nejen podepsaných „velmožů“, ale i tehdejšího nejvyššího zemského maršálka, hraběte Alberta Nostice, který ho označil „za velenutný“. Přesto se na pořad jednání nedostal (zasedání trvalo od 6. do 21.IV.). Bylo ale rozhodnuto předat ho zemskému výboru, „aby tento svolav zvláštní komisi znalcův a s nimi se uradiv, připravil v této věci předlohu pro příští zasedání sněmu“.

Ustavení komise se protáhlo, svolána byla až 20. března 1862. Pozvání anebo delegování byli významní činitelé. Po třídním jednání v plénu komise zvolila ze svého středu užší pracovní skupinu: navrhovatele Dr. Lambla, ředitele pražské polytechniky prof. Josefa Tadeáše Lumbeho, místo původně navrženého „vynikajícího kavalíra, o zemědělství v království Českém velice zasloužilého“ hospodářského ředitele (knížete K. Schwarzenberga) Emanula Hanuše z Mnichova Hradiště (tehdy zároveň ředitele rolnické školy v Rabíně) a hospodářského ředitele Františka Kučeru z Postolopr. V této sestavě pokračovali v poradách „s mnohými znalci školství“. Poté byl pověřen J. B. Lambl, aby (do 8. dubna) zpracoval veškeré poznatky a připomínky. Jím připravený koncept byl posouzen užší pracovní skupinou i celou komisí.

V té době se ale také blížilo zahájení světové výstavy v Londýně, kterou J. B. Lambl hodlal navštívit. Zemský výbor situace využil a pověřil ho úkolem získat užitečné informace z učilišť, která byla „při cestě“. Lambl úkol zodpovědně splnil, „sbíral zrnko zkušenosti za zrnkem“, a 4. a 5. listopadu 1862 podal zemskému výboru obšírnou zprávu „co v záležitostech hospodářských škol slyšel a viděl. Bylť navštívil zejména ústavy dosud proslulé: v Anglii Cirencester, ve Francii Grignon, v Belgii Gimbloux, v Německu Hohenheim, Poppelsdorf a Annaberg, pak Proskau, Eldenu, Tharand, Jenu a Zwätzen.“

Následující měsíc, 12. prosince 1862, předal Dr. Lambl zemskému výboru hotový návrh zákona. Leč na druhém zasedání zemského sněmu, které trvalo od 8. ledna do 18. dubna 1863 (celkem 50 schůzí) se opakovalo to, co dva roky před tím: přednost dostaly – snad – naléhavější záležitosti.

Konečně na dalším zasedání, 7. dubna 1864, zpravodaj zemského výboru rytíř Peche předložil zemskému sněmu návrh „enquettní komise“, který upravoval zemědělské školství vzdělávání v Čechách. Vřele doporučoval jeho přijetí, neboť „výtečné síly, snad první síly země v komisi odborné zasedaly“ a nepochybně žádná „nová komise nepřišla by k novému náhledu“.

Debata trvala celé čtyři dny, účastnili se jí „nejvýtečnější řečníci a znalci z celého sněmu“, zvláště hrabě Albert Nostic, hrabě Lev-Thun, hrabě Clam-Martinic, Dr. Rieger, Dr. Čupr, Dr. Lambl a další. Ve třetím čtení, 13. dubna 1864, byl návrh – až na nepodstatné úpravy – v původním znění a pod názvem „Usnesení sněmu o upravení hospodářského vyučování v Čechách“ přijat. Po třech letech od podání prvního Lamblova podnětu!

Vzor, „kteréhož bylo následováno“

Uvedené sněmovní usnesení představuje historický dokument – první zákonnou úpravu zemědělského školství u nás! A nejen to! Jak s odstupem času (1922) zdůrazňuje F. Farský, „touto organizací hospodářského vyučování v Čechách vytvořen zároveň vzor pro uspořádání hospodářského školství v sousedních zemích a ve státě, kteréž bylo také skutečně následováno“. Je zajímavé, pro mnohé možná i poučné, seznámit se alespoň ve stručnosti s tímto dokumentem starým 140 let!

Hlavní zásadou, deklarovanou již v úvodní kapitole je, že „zřizování a vydržování hospodářských učilišť zůstává se působnosti oněch kruhů, jejichž prospěch toho vyhledává (osobám soukromým, obcím a spolkům)“. Z důhodů zemských bude vydržováno alespoň jedno učiliště s vyučovacím

jazykem českým a jedno s vyučovacím jazykem německým. V této souvislosti byl také dán zemskému výboru pokyn, aby nárokoval zařazení potřebných finančních prostředků do rozpočtu již na rok 1865.

Učiliště, která budou odpovídat zásadám zemským výbo-rem stanoveným a ze zemského fondu podporována „prohlašují se za ústavy zemské“. Zemské zastupitelstvo svými „orgány znaleckými“ si také nad těmito školami vyhrazuje právo „dozorství“, pokud to ovšem nebude „na újmu právu vlády k vrchnímu dozoru“.

Druhá nejobsáhlejší kapitola stanoví základní pravidla zřizování hospodářských škol, které „chtějí být prohlášeny za ústavy zemské“. Norma rozeznává tři typy učilišť: a) rolnické školy, b) hospodářské a hospodářsko-průmyslové vyučovací ústavy jakožto vyšší školy předmětové, c) vysoké učení hospodářské (Akademie). U prvních dvou typů škol poměrně detailně formuluje jejich účel, obsahovou náplň, vyučovací prostředky, požadavky na učitele, jakož i zásady přijímání a vydržování chovanců.

Vedle odborného vzdělávání prostřednictvím speciálních hospodářských (zemědělských) škol se v „usnesení“ pamatuje také na šíření „hospodářských vědomostí ve škole národní a v kruzích na školu obmezených“. V této souvislosti „slavná vláda“ měla být vyzvána „k slušnému nařízení, aby se ve smyslu přiložené instrukce také v národní škole, kde by toho třeba byla, učilo základům hospodářství a aby se k tomu cíli vedla péče, aby dosáhli učitelé již v ústavech pro vzdělání učitelů (v preparandíích) příslušného vzdělání přípravného“.

Za stejným účelem měl se také zemský výbor postarat „o vypsání ceny na národní čítanku hospodářskou“. Aby se tato „čítací kniha přivedla k dokonalosti a účelnosti co možná největší“, byl také zmocněn přizvat k řešení „uznalé znalce“. Potřebná částka měla být rovněž nárokováno již z rozpočtu na rok 1865.

Základní pravidla pro rolnické školy

Rolnické školy jsou určeny pro „mladíky národní škole odrostlé“, kteří se připravují hospodařit na menších statcích, nebo sloužit jako výpomocné orgány při správě větších statků.

Teoretické učení má utvrzovat a rozšiřovat všeobecné vědomosti ze školy národní, „v předmětovém pak směru podávati základní naučení o hospodářství (známost půdy a vzdělávání její; naučení o hnoji, vzdělávání bylin, chování dobytka a učení o vedení hospodářství)“, a to v rozsahu potřebném k „odůvodnění a vysvětlení veškerých výkonů a způsobů v hospodářství“.

CONTENT

Vedle teoretických poznatků musí se chovanec naučit „zvláště všechny ty praktické zručnosti, kterých je k vykonávání toho povolání zapotřebí“. Vyžaduje se kvalita i hbitost výkonu, neboť touto prací si má tolik vydělat, „aby útraty svého meškání na škole rolnické podle možnosti zapravil“.

Rolnická škola „má státi ve spojení s hospodářstvím dobře upraveným.“ K jeho vybavení podle místních poměrů patří: „škola, zahrada kuchyňská i ovocná, chmelnice, včelnice, popřípadě jiné potřeby k pěstování obzvláštních odvětví hospodářských“. Nezbytná je dále dílna na výrobu a opravu hospodářského nářadí, sbírka nářadí, popřípadě modelů nářadí, dále „jedny váhy desetinné a jedny stotinné, obyčejné prosté nástroje vyměřovací a svaoměry a přiměřené sbírky knih a tiskopisů obsahu hospodářského“.

Na škole rolnické mají být ustanoveni alespoň následující učitelé: 1. Učitel hospodářství, „jenž by zároveň byl obstaravatel hospodářství“; 2. učitel pomocných předmětů; 3. „vykladatel v pracích“. Kvalifikační požadavky nejsou v tomto případě stanoveny. („Aby se, jak zákon velí, opakovalo vyučování náboženské, musí ovšem o to býti též postaráno.“)

Trvání úplného kursu je stanoveno na dva roky; další vzdělání „ve zvláštních odvětvích hospodářství může se také v třetím ročníku udělovati“. Rozvržení učiva, jakož i školní i kázeňský řád „zůstává se podnikatelství samému, ovšem pod dozorstvím orgánu dozorčího“. Zkoušky se mají odbyvat pravidelně koncem každého pololetí. Vysvědčení způsobilosti se vydá jen těm chovancům, kteří celý kurs řádně absolvovali.

Podmínky přijetí do rolnické školy: 1. Nejméně 15 roků stáří; 2. zdravé a statné tělo; 3. vysvědčení mravnosti; 4. průkaz nabytých vědomostí z národní školy předložením vysvědčení nebo složením přijímací zkoušky.

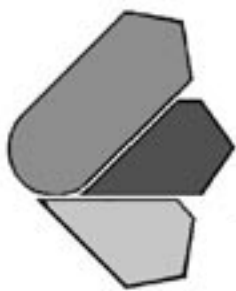
Při přijímání má se ale přihlížet k tomu, aby měli chovanci pokud možná stejné „vzdělání přípravní“; větší odchylky se připouštějí jen v nevyhnutelných případech. Počet přijímaných se řídí „podle poměrů a místností hospodářství“. Nemá však přesáhnout 24, pokud je úplný stav učitelů.

Péči o vyučování, ubytování a vydržování chovanců převzeme „podnikatelství školy rolnické v poměru k jejich mohovitosti buď zdarma neb za zaplacení určitých poplatků“. Mzda za vykonané práce „se každému chovanci zapíše a v poměru k výdajům za jeho vydržování zúčtuje“.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

Pokračování v příštím čísle

Meeting in Agroinstitút	2
Longlife education and human resources development	3
Rural turism and agriculture turism guide – Implementation of educational activities in Agroinstitút Nitra with financial support of SAPARD program	4
It is only about: I want to – Course „guide“ in practise	5
Natura 2000 – Network of community European significance reserve in the Czech Republic	6
Once more to Rožnov tutorial about ecological agriculture teaching	8
Bioacademy – International work seminar	11
The Agroinstitút Nitra participation on the International Agriculture and Food industry Trade Agrokomplex 2004	12
European union information center – Recent events from agriculture and education	13
Europanostra – Students competition about European union	13
International exchange holiday practise of Bulgarian students in SPoŠ Michalovce	14
Ecologist competition in Kadaň	15
Sustainable development school	15
Special educational centers	16
Postcard from Kravany nad Dunajom – History and nowadays of Kravany nad Dunajom school	17
School from Levoča celebrate an anniversary	18
From trainee school system history	19
Ignác Lorenz – History of agricultural machines industry	20
140 years after first statutory regulation of agriculture education in our country	21

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejších „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Kalendár Agrokompex – výstavníctvo Nitra

6. 11. – 7. 11. 2004 VÝSTAVA PSOV

8. medzinárodná výstava psov NitraCanis

26. 11. – 28. 11. 2004 CHOVATELSKÉ DNI

Celoštátna výstava

15. 12. – 19. 12. 2004 VIANOCE V AGROKOMPLEXE

12. predajné trhy

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2
tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz
Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk
Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč,
roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZPI Praha

Autorkou ilustrace na obálce je Michaela Dytrtová

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Zuzana Burdanová, MP SR Bratislava;
Ing. Igor Drobny, PhD., SZÁŠ Piešťany; PhDr.
Radmila Dytrtová, CSc., KP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka
Husová, NÚOV Praha; Ing. Ivan Jung, CSc.,
Slovenská poľnohospodárska a potravinárska
komora; Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České
Budějovice; Ing. Jan Kot, ISS Čeb; Ing. Ludmila
Kováčiková, Agroinštitút Nitra; PhDr. Dana
Linhartová, CSc., ÚHV PEF MZLU Brno;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR; Ing. Mária
Múdra, ZSSP Rakovice; doc. Ing. Milan Slávik,
CSc., KP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora,
MZe ČR